

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ "Α" ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΠΩΡΓΟΥ ΛΥΣΑΝΔΡΙΔΗ

Του ΠΑΝ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Το πιο σημαντικό και συνάμα δύσκολο εγχείρημα, η έναρξη σχεδίου αποζημίωσης για την απώλεια χρήσης, κάτι που θεωρώ πως θα επιδράσει καταλυτικά και στη μείωση του αριθμού προσφύγων προς την «Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας» της Τουρκίας, σημειώνει στην συνέντευξη του στην "Αλήθεια" ο πρόεδρος της Παγκύπριας Ένωσης Προσφύγων (ΠΕΠ) Πώργος Λυσανδρίδης. Απώτερος στόχος, επισήμανε, είναι η ενίσχυση του ταμείου αποζημιώσεων του ΚΦΙΚΒ στο οποίο κατατίθεται το 0.4% από τις αγοραπωλησίες περιουσιών και στο οποίο υπάρχουν τώρα περί τα 46 εκατ. ευρώ. Η συνέντευξη:

-Σε τι αποσκοπεί η πρόσφατη πρότασή σας προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων για ενίσχυση του ταμείου το οποίο προορίζεται για την στήριξη ιδιοκτητών κατεχόμενης ακίνητης περιουσίας, αναφορικά με την απώλεια χρήσης;

-Η Παγκύπρια Ένωση Προσφύγων συμπληρώνει δυστυχώς 50 χρόνια ζωής, όσα και τα χρόνια από την τουρκική εισβολή. Διαχρονικά οι κυβερνήσεις δεν φρόντισαν για την αναβάθμιση και τη στήριξη της ΠΕΠ, με αποτέλεσμα να έχει επέλθει σε υποληψία αλλά και μέσα από τους ελάχιστους οικονομικούς πόρους και το λιγοστό προσωπικό της, να αδυνατεί να εκπληρώσει το ρόλο της στο βαθμό που αυτό απαιτείται. Με την ανάληψη της προεδρίας στις αρχές του 2023, θέσαμε ως προτεραιότητα να επαναφέρουμε την ΠΕΠ στο προσκήνιο, να επιληφθούμε της επαγγελματικής δομής με βάση τις νέες ανάγκες και την αξιοποίηση της τεχνολογίας αλλά και να δημιουργήσουμε επικοινωνιακή ταυτότητα. Αυξήσαμε κατακόρυφα τις παρεμβάσεις μας στα ΜΜΕ μέσα από δελτία τύπου αλλά και μέσα από τις φιλοξενίες του προέδρου και μελών της Γραμματείας μας σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές. Επιμεληθήκαμε παράλληλα μιας μικρής έκδοσης που καταγράφει την πορεία της ΠΕΠ και τη προχωρήσαμε στην υλοποίηση δράσεων και εκδηλώσεων.

Συμμετείχαμε ανελλιπώς στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων και ασχοληθήκαμε ενεργά με θέματα όπως το νομοσχέδιο για τη διαχείριση τουριστικών περιουσιών, τα νέα σχέδια και τα κριτήρια του Κεντρικού Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών (ΚΦΙΚΒ), το σχέδιο «Κτίζω» και την αναδόμηση των πολυκατοικιών στους συνοικισμούς καθώς και τα νέα κριτήρια για τα στεγαστικά σχέδια της Υπηρεσίας Μέριμνας. Προχωρήσαμε ακόμη σε ανοικτές παρουσιάσεις ενημέρωσης για τα πιο πάνω σχέδια και ξεκινήσαμε επισκέψεις σε συνοικισμούς για την καταγραφή προβλημάτων. Το πιο σημαντικό και συνάμα δύσκολο εγχείρημα, είναι έναρξη σχεδίου αποζημίωσης για την απώλεια χρήσης, κάτι που θεωρώ πως θα επιδράσει καταλυτικά και στη μείωση του αριθμού προσφύγων προς την «Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας» της Τουρκίας. Μέσα από μια πρώτη συζήτηση του θέματος σε υποεπιτροπή της ΠΕΠ, προέκυψε μεταξύ άλλων και η εισήγηση για αξιοποίηση των μην δαπανηθέντων ποσών της κρατικής χορηγίας ή άλλων κονδυλίων του προϋπολογισμού για

Πρόσφυγες πολλών κατηγοριών

✓ Το σχέδιο αποζημίωσης απώλειας χρήσης των ε/κ περιουσιών στα κατεχόμενα να εφαρμοστεί αποτελεσματικά για άρση, εν μέρει, των αδικιών έστω και 50 χρόνια μετά

✓ Η διαχρονική αποσπασματική και πρόσκαιρη αντιμετώπιση του προσφυγικού θέματος από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, δημιούργησε πολλές ανισότητες

συναφή με τους πρόσφυγες θέματα. Απώτερος στόχος είναι η ενίσχυση του ταμείου του ΚΦΙΚΒ στο οποίο κατατίθεται το 0.4% από τις αγοραπωλησίες περιουσιών και στο οποίο υπάρχουν τώρα περί τα 46εκ ευρώ. Αν εξετάσουμε μόνο το ποσό της κρατικής χορηγίας που δόθηκε στον Κεντρικό Φορέα τα τελευταία 5 χρόνια, θα διαπιστώσουμε ότι δεν έχουν απορροφηθεί και στην ουσία έχουν χαθεί, πέραν των 50εκ ευρώ. Η πρότασή μας έχει υποβληθεί στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προσφύγων και ευελπιστούμε ότι θα υπάρξει κάποια θετική αντίδραση και ενέργεια εκ μέρους των βουλευτών, ενόψει και της επικείμενης συζήτησης των προϋπολογισμών αυτή την περίοδο.

-Οι εκποισθέντες νιώθουν πικρία και αγανάκτηση, γιατί μετά από 50 χρόνια υποσχέσεων για ουσιαστική στήριξη τους, αλλά και συνθήματα όπως "όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους", παραμένουν μετέωροι σπκώνοντας μόνοι τα βάρη από την τουρκική εισβολή και κατοχή. Τι έχετε να πείτε για όλα αυτά;

-Από τη στιγμή που το κράτος δεν εφάρμοσε την ισότιμη κατανομή βαρών στα πρώτα χρόνια μετά τον ξεριζωμό, αυτό καθίσταται πολύ

σύνθετο και δύσκολο μισό αιώνα μετά. Διαχρονικά οι κυβερνήσεις αντιμετώπιζαν το θέμα ως μια πρόσκαιρη κατάσταση, και πολιτικά ίσως αυτό να ήταν σωστό γιατί το επιθυμητό αποτέλεσμα είναι η λύση του Κυπριακού και η επιστροφή στις πατρογονικές εστίες. Όμως αυτή η αποσπασματική και πρόσκαιρη αντιμετώπιση, δημιούργησε πολλές κατηγορίες προσφύγων, με άλλους να τυγχάνουν στήριξης 2 ή και 3 φορές και άλλους, παρά τις μεγάλες εκτάσεις που έχασαν, να μην παίρνουν καμιά βοήθεια. Μια τέτοια ξεκάθαρη ανισότητα, αποτελεί και το σχέδιο «Κτίζω». Προκειμένου να επιλυθεί το θέμα της ασφάλειας και της στατικότητας των πολυκατοικιών στους συνοικισμούς, το κράτος έρχεται να επιδοτήσει ξανά αυτή την κατηγορία των συμπολιτών μας, και καλά κάνει. Την ίδια ώρα όμως, απουσιάζουν άλλα σχέδια ή τρόποι για να στηριχθούν εξίσου ή και εν μέρει πρόσφυγες και κυρίως ιδιοκτήτες κατεχόμενων περιουσιών που δεν πήραν καμιά βοήθεια.

-Ποια είναι η θέση της ΠΕΠ όσον αφορά τον σφετερισμό των ελληνοκυπριακών περιουσιών στα κατεχόμενα και την προσφυγή ιδιοκτητών στην εκεί επιτροπή περιουσιών;

-Δεν ενθαρρύνουμε την προσφυγή στην «Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας». Μας προβληματίζουν ιδιαίτερα οι περιπτώσεις συμπολιτών μας που αναγκάζονται να υποστούν αυτό τον εξευτελισμό και να ξεπουλήσουν τις περιουσίες τους λόγω οικονομικών αναγκών. Υπάρχουν βέβαια και οι περιπτώσεις καθαρά εμπορικών συναλλαγών. Πώς όμως μπορεί να επικρίνεις τέτοιες πράξεις, όταν δεν υπάρχει εναλλακτική επιλογή ή κάποια μορφή αντιστάθμισης;

Σε ό,τι αφορά το σφετερισμό των ελληνοκυπριακών περιουσιών, βλέπουμε επιτέλους κάποια αντίδραση τόσο από τους επηρεαζόμενους όσο και από το κράτος. Καλούμε όλους τους ιδιοκτήτες κατεχόμενων περιουσιών των οποίων οι περιουσίες τυγχάνουν σφετερισμού, να το καταγγείλουν αμέσως στην αστυνομία. Και επειδή υπάρχει και έντονη φημολογία ότι σε αρκετές περιπτώσεις εμπλέκονται και ελληνοκύπριοι επιχειρηματίες, δικηγόροι και λογιστές οι οποίοι μεσολαβούν σε αυτό το εθνικό έγκλημα, καλούμε τον προσφυγικό κόσμο να αντισταθεί και να δημοσιοποιήσει τέτοιες περιπτώσεις.

-Αν συμφωνείτε ότι η διαχρονική κακή διαχείριση των τ/κ περιου-

σιών στις ελεύθερες περιοχές επενεργεί και αυτή σε βάρος των προσφύγων ιδιοκτητών περιουσιών στα κατεχόμενα και τι κάνετε γι' αυτό;

-Είναι προφανές ότι υπήρξαν περιπτώσεις έκδηλης εκμετάλλευσης τ/κ περιουσιών από πρόσφυγες που δεν κατείχαν περιουσία στις κατεχόμενες περιοχές αλλά και από μη πρόσφυγες που βρέθηκαν με μεγάλες γεωργικές τ/κ εκτάσεις. Η ΠΕΠ, ιδιαίτερα επί της προηγούμενης θητείας, ασχολήθηκε σε βάθος με το συγκεκριμένο θέμα και υπέβαλε στον τότε υπουργό Εσωτερικών, το 2022, πολυσέλιδο υπόμνημα με συγκεκριμένες εισηγήσεις και πίνακες μοριοδότησης ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια και ξεκάθαρα κριτήρια στη διανομή τέτοιων περιουσιών. Με ιδιαίτερη ικανοποίηση διαπιστώσαμε ότι αρκετά σημεία ενσωματώθηκαν σε μεγάλο βαθμό στο προωθούμενο νομοσχέδιο. Υπάρχουν και θέματα που δεν υιοθετήθηκαν, όπως για παράδειγμα η δυνατότητα υπεκμισθωσης, με την οποία η ΠΕΠ διαφωνεί. Τίθενται και άλλα θέματα, ιδιαίτερα με τις επιχειρούμενες αυξήσεις στα ενοίκια κατά την ανανέωση συμβάσεων, που αν εφαρμοστούν, θα οδηγήσουν στο κλείσιμο αρκετές επιχειρήσεις. Χρειάζεται μια πιο ανθρωπιστική προσέγγιση, που να λαμβάνει υπόψη την προσιτότητα υπό τις οποίες αναπτύχθηκαν αυτές οι περιουσίες και τις επενδύσεις που έγιναν, αλλά και την δυνατότητα εναλλακτικής χρηματοδότησης που δεν υφίσταται για αρκετούς πρόσφυγες. Δεν μπορεί να ακολουθείται απλώς μια καθαρά τεχνοοικονομική προσέγγιση στην εφαρμογή του αγοραίου ενοικίου. Σίγουρα μετά από 50 χρόνια δεν είναι εύκολο για το κράτος να πάρει πίσω όλες τις τ/κ περιουσίες και να τις αναδιανέμει αναλογικά με βάση το τι περιουσία διαθέτει ο κάθε πρόσφυγας στα κατεχόμενα μέρη. Δεν είναι αυτό που επιδιώκεται, αλλά να εφαρμοστεί επιτέλους κάποιος έλεγχος, κάποια αξιολόγηση των αναγκών και ένας φραγμός στην έκταση που μπορεί να κατέχει κάποιος

- Τον θάνατο της πρώτης, δεύτερης ή και τρίτης γενιάς προσφύγων ίσως να την θεωρούν κάποιοι ως τη λύση του περιουσιακού και προσφυγικού προβλήματος;

-Η πάροδος δεκαετιών και η εκ των πραγμάτων μείωση του αριθμού των εκποισθέντων 1ης και 2ης γενιάς, που έφυγαν με ανεκπλήρωτο τον πόθο της επιστροφής, επιδρά στην αύξηση της άγνοια των γεγονότων και στη μη συναισθηματική σύνδεση με την πατρώα γη. Ως ο πρώτος πρόεδρος της ΠΕΠ γεννημένος στην προσφυγιά, αναφέρω πάντοτε στις παρεμβάσεις μου και επισημαίνω, ότι έχουμε ιδιαίτερη αποστολή και ευθύνη, στο να μεταλαμπαδεύσουμε αυτή τη φλόγα της επιστροφής αλλά και να καλλιεργήσουμε τη συναισθηματική σύνδεση με την κατεχόμενη γη μας στις νέες γενιές. Ως ΠΕΠ αποφασίσαμε, στο πιο πάνω πλαίσιο, να οργανώσουμε κάποιες προσκυνηματικές επισκέψεις στα κατεχόμενα, απευθυνόμενες κυρίως προς πρόσφυγες 2ης και 3ης γενιάς και αναμένεται να τις πραγματοποιήσουμε αρχές του 2025.

50 χρόνια είναι πάρα πολλά

-Ποια είναι η θέση της ΠΕΠ για το Κυπριακό και τις προοπτικές επίλυσής του;
-Η Παγκύπρια Ένωση Προσφύγων αποτέλεσε και θα αποτελεί την εμπροσθοφυλακή του αγώνα για απαλλαγή από την τουρκική κατοχή και τη διασφάλιση του δικαιώματος επιστροφής των προσφύγων σε ένα επανενωμένο ομόσπονδο κράτος σε συνθήκες ασφάλει-

ας.
Ευχόμαστε οι προσπάθειες του προέδρου και της πολιτικής ηγεσίας γενικότερα και προς κάθε επίπεδο, να αποδώσουν και να αρθεί σύντομα το αδιέξοδο που επικρατεί, ώστε μέσα από το διάλογο και τις συνομιλίες να υπάρξει κάποια θετική κατάληξη. 50 χρόνια είναι πάρα πολλά.